წელიწადი I-ლი | პარასკევი 11 თებერვალი | ფასი 30 მან.

ბათომის ცხოვრება

გაზეთი ღირს თვიურად . . . . . 300 მან.
განცხადების ფასი:
1 გვერდზე პეტიტით სტრიქონი . . . . 50 მან.
4 " " " . . . . 45 მან.
სამგლოვიარო განცხადების ფასი შეთანხმებით.
ხელმოუწერ წერილებს რედაქცია არ მოათავსებს და მათ შესახებ არავითარ მოლაპარაკებას არ იკისრებს. წერილები უნდა იყოს დაწერილი ერთ გვერდზე და სუფთად.
რედაქცია და კანტორა მოთავსებულია მარინეს პრ-ს 3. საბაშვილის სახლებში, მეორე სართულში.
რედაქტორის ნახვა შეიძლება დილის 10 ს. 12 საათამდე.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

№ 31 ყოველ-დღიური დემოკრატიული ორგანო № 31

ღრმათ დამწუხრებული მამა დომენტი, შვილები ალექსანდრე და თამარ, ავადმყოფობის და მამიდაშვილი ალექსანდრე დუმბაძე აუწყებენ ნათესავთ, ნაცნობთ და ამხანაგებს, რომ კვირას 13 თებერვალს ბათომს ახალ სობორში (ყოფილი სამხედრო) გადახდილი იქნება უდროოთ დაკარგულ მე-5 კლ. მოსწავლის.

ნინოს

წლის თავი და, ოთხი წლის თავი

ელენესი

პანაშვიდი 12

ბათომის ქალაქის გამგეობა

აცხადებს ქალაქის ელექტრონის სადგურის აბონენტების საყურადღებოთ, რომ 1921 წ. იანვრის 1-დან თანახმად ქალაქის საბჭოს დადგენილებისა, ელექტრონის ძალაზე დაწესებულია შემდეგი ნიხრი:

ლამპა ა . . . . 1 კ-ს—135 მან. ვოლ-მეტ—1 ც.ს. ბ . 14 000 მან.
" ბ . . . " — 180 მან. " " 1—5 თითო . . 12 600 მან.
5 . . . 15 თითოეულზე 11.000 მ.მ.
ბინებში 1 ოთახ.—50 სანთლამდე 1350 მ. სავაჭრ. დაწ. ურიცხვ.
2 " —100 " —2460 მ. 1ლ—32 სანთლ.—1680 მ.
3 " —150 " —3300 მ. 1—50 " —2010 მ.
4 " —200 " —4200 მ. 1—100 " —3990 მ.
5 " —250 " —5100 მ. 1—200 " —7500 მ.
6 " —300 " —6000 მ.
სამრეწველო ტარიფი: მრიცხველის ქირა თვ. 400 მან
..00 კ.-ს-მდე 70 მ. კ. ს. პროჟექტორის " " 10000 მან.
..00 " —65 მან.
..00 " ზევით 60 მან.

ასეთივე ნიხრია დაწესებული ბ. ფეფელოვის კერძო სადგურისათვისაც
ქალაქის გამგეობა სთხოვს იმ აბონენტებს ვისაც ბ. ფეფელოვი დაწესებულზე მეტს გადაახდევინებს აცნობონ მას ასეთ შემთხვევაში

სათანადო ზომების მისაღებათ.

1 3—1 ბათომის ქალაქის გამგეობა

კოოპერატივ

„სხივში“

გაიხსნა ფეხსაცმელების

სახელოსნო

განცხადება

თანახმად თავდაცვის საბჭოს დადგენილებისა, მიმდინარე წლის იანვრის 10-დან

ბათომის ქალაქის გამგეობა

ამით აცხადებს ელექტრონის სადგურების, წისქვილების, ქარხნების და ყველა ისეთი საწარმოვო და სხვა დაწესებულებების მესაკუთრეთა საყურადღებოთ, სადაც მუშაობა სწარმოებს შიდა წვის მანქანებით, რომ მიმდინარე წლის 1 მარტიდან მათ არ მიეცემათ თხელი სათბობი მასალა და ამიტომ ეხლავე უნდა მიიღონ ზომები მანქანების მაგარ სათბობ მასალებზე გადასაკეთებლათ ან გაზით გასახურებლად თუ წინააღმდეგ ამ განკარგულებისა ზემოთ დასახელებულ დაწესებულებათა მეპატრონეები არ გამგეობას არ განაცხადებენ მანქანების შეცვლა-გადაკეთებაზე, მათ საწარმოვო-სამრეწველო დარგები ჩამოერთმევათ და გადაეცემათ საზოგადო ან სახელმწიფო დაწესებულებებს, რომელთაც დაევალებათ მანქანების გადაკეთებაც და ექსპლოატაციაც. მანქანების გადაკეთებაში აშენიშნულ პირთ დახმარებას გაუწევს სახელმწიფო რკინის გზის მთავარი სახელოსნოები მანქანების სხვა და სხვა ნაწილების დამზადებაში, მთავრობის საწყობები კი საჭირო მასალების მიწოდებით. ყოველგვარ ცნობებს ამ საკითხის შესახებ იძლევა ბათომის ქალაქის გამგეობის საამშენებლო განყოფილება.

46 ბათომის ქალაქის გამგეობა

განცხადება

1921 წ. თებერვლის 2 დღეს ქალ. ბათომი.

ამით ვაცხადებ საყოველთაოდ, რომ თანახმად გენერალური შტაბის განკარგულებისა ყველა ქალაქ ბათომის და მისი ოლქის მცხოვრებნი დაბადებულნი 1900 წ. და აგრეთვე სამხედრო ვალდებულნი 1897, 1898 და 1899 წ. და გადებულნი, რომლებსაც სხვა და სხვა მიზეზის გამო, სამსახურში გაწვევის ვადა ქონდათ გადაძელებული უნდა გამოცხადდენ ამა წლის 6 თებერვლიდგან 15 თებერვლამდე მიმღებ კომისიაში, რომელიც არის მოთავსებული ციხე სიმაგრის შტაბში სმეკალოვის ქუჩაზე, სადაც იქნება მიმღები კომისიის სხდომა დილის 9 საათიდან.

მიმდინარე წელს ჯარში გაწვევის დროს მოქალაქეთ უნდა მიიღონ მხედველობაში:

1. ყოველი გაწვეული ახალგაზრდა მოვალეა უეჭველადზე მოაღნიშნულს ვადების მიხედვით გამოცხადდენ მიმღებ კომისიაში დათ ან იქონიონ გასაწვევი უწყება, მიღებული სათანადო კომისარიატიდან.

2. საშუალო სკოლის მოწაფენი, რომლებიც წარმოადგენენ დანიშნულ ვადაზე სათანადო მოწმობებს, სასწავლებლის უფროსობისაგან, სამხედრო ზეგრის მოხდის ვადა გადაედებათ 21 წლის შესრულებამდე, წინააღმდეგ შემთხვევაში ისინი დაუყოვნებლივ იქნებიან ჯარში გაწვეულნი.

შენიშვნა: უმაღლეს სასწავლებლის სტუდენტებს არა აქვთ უფლება ჯარში გაწვევის ვადის გადადებისა და ამიტომ ვალდებულნი არიან გამოცხადდენ მიმღებ კომისიაში.

3. არავითარი სამსახური არც კერძო, არც საზოგადო, არც მთავრობის დაწესებულებაში, არც სახალხო გვარდიაში, და არც მილიციაში არ ანთავისუფლებს მოქალაქეთ ჯარში გაწვევისაგან, ამიტომ ყველა ამ დაწესებულებათ ვალდებულნი დროზე გაუსწორონ ანგარიშები ახალ გაწვეულთ.

4. 1919 წ. 20 მარტის კანონი ერთად ერთი მარჩენალთა შესახებ ეხლანდელ მორიგ გაწვევის დროს მოსპობილია.

5. ხსენებული მორიგი გაწვევა არ ვრცელდება ქართველ მუსლიმანებზედ.

6. ყველა სამხედრო ვალდებულნი, რომლებიც სრულიად არ გამოცხადდებიან ან და გამოცხადდებიან მიიღებენ პუნქტზე 15 თებერვლის შემდეგ, მიცემული იქნებიან პასუხის გებაში სამსახურში მიღებით.

მთავრობის განსაკუთრებული რწმუნებული **ბიოლგაძე**.

განცხადება

ბათომის სამხედრო მაღაზიის გამგე

ამით აცხადებს, რომ ამა წლის თებერვლის 15-ს სამშაბათს, დილის 11 საათზე, დანიშნულია

საჯარო შეჯიბრება

ბათომის გარნიზონის ჯარების პურის-საცხობი იჯარით გაცემაზე. სავალდებულოა შეჯიბრების მსურველთ შემოიტანონ საწინდარი 300000 მანეთი. ყოველი ცნობების მიღება შეიძლება მაღაზიის კანცელარიაში, 8 საათიდგან 3 საათამდე გოროდოკში.

ბათომის სამხედრო სასურსათო მაღაზიის გამგე 3—3

ბათომის ქალაქის საჯარო ვაჭრობის

დარბაზი

აუწყებს ბათომის მოქალაქეთ, რომ კვირას 13 თებერვალს, დილის 11 საათზე

საჯარო ვაჭრობა

გაიყიდება ოქროს და ვერცხლის ნივთები, ქურქლები, ტანისამოსები და სხ. ა. დარბაზი ღებულობს ნივთებს ყოველ დღე დილის 9 საათიდან დღის 4 საათამდე.

გასაყიდი ნივთების ნახვა შეიძლება ოთხშაბათს 16 თებერვალს დილის 10 საათზე. დარბაზი მოთავსებულია ქალაქის თვითმართველობის სახლში ყოფილი ქალაქის ლომბარდის ბინაზე.

61 3—1

განცხადება

თანახმად გენერალური შტაბის უფროსის განკარგულებისა ვაცხადებ საყურადღებოთ, რომ ბათომის დროებით მცხოვრებთ, რომლებიც უნდა გამოცხადდენ სხვა მაზრის სამხედრო აღრიცხვის უფროსებთან ჯარში გასაწვევათ შეუძლიათ გამოცხადდენ ბათომის მიმღებ კომისიაში (ციხე სიმაგრის შტაბში) მხოლოდ უნდა წარმოადგინონ პირადობის მოწმობა და ორი ფოტოგრაფიული სურათი.

ბათომის სამხედრო აღრიცხვის უფროსი, მაიორი **დ. აგლაძე.**

60 3—1

ბრძანება.

№ 15.

1. ელექტრონის ენერგიით სარგებლობა კერძო აბონენტთათვის ნებადართულია ღამის 11 საათამდის.

2. სახაზინო და საზოგადო დაწესებულებებს შეუძლიათ ელექტრონის ენერგიით სარგებლობა 12 საათამდის, დღევანდელი ენერგიის 50% შემცირებით.

შენიშვნა: ეს განკარგულება არ ეხება განსაკუთრებული რწმუნებულის სამმართველოს, ნავთსადგურს და ნავთსადგურის სამმართველოს, საპყრობილეს, მილიციას, განსაკუთრებული რაზმის უფროსის სამმართველოს, ყაზარმებს, სახალხო გვარდიის შტაბს, ციხე სიმაგრის უფროსის და კომენდანტის სამმართველოებს, ფოსტა-ტელეგრაფის და ტელეფონის სადგურს.

3. აკრძალულია ელექტრონის ენერგიით სარგებლობა, როგორც სათბობი მასალისა.

4. თეატრებს, კინემატოგრაფებს, კლუბებს, საზოგადო სხკრებულობს და სხვა გასართობ ადგილებს ნება ეძლევათ ისარგებლონ ელექტრონის ენერგიით ღამის 10 საათამდის, ენერგიის 50% შემცირებით, ხოლო რესტორანებს კი 8 საათამდის ენერგიის 30% შემცირებით. გასართობ ადგილების ბუფეტებს ნება ეძლევათ აწარმოვონ ვაჭრობა მხოლოდ ანტრაქტების დროს, მოქმედების დროს კი, დატოვებულ უნდა იქმნეს მარტო ერთი 50 სანთლიანი ლამპა.

5. ამ ბრძანების დამრღვევნი დაისჯებიან ადმინისტრატიული წესით.

6. ბრძანების შესრულებაზე თვალყურის დევნებას ვავალებ ოლქის ინჟინერს და ქალაქის მილიციის უფროსს.

7. ენერგია ეძლევა ყველას შვიდი საათიდან.

მთავრობის განსაკუთრებული რწმუნებული **ბიოლგაძე.**

ბათომი 11 თებერვალი

ბათომში საქალაქო საარჩევნო ალწერა უკვე დასრულდა.

მოქალაქენი ახალ არჩევნების წინ სდგანან.

ეს არჩევნები განსაკუთრებულ დროში ხდება.

შარშან თებერვალში თუ ამრჩეველთა მაქსიმალური უმრავლესობა საქართველოს სახელმწიფოსთან გაერთიანებაზე ოცნებობდა წელს ეს ფაქტი, რეალური სინამდვილეა.

გასულ წელს თუ ხალხის წარმომადგენელნი თვითმმართველობაში დენიკინის და ინგლისელების სათამაშო „უპრავის“ დემოკრატიულ გარდაქმნას და მის ფართე სამმართველო ორგანოთ გახდომას ნატრობდენ აწ ეს უკვე მიღწეულია.

1920 წელს ამ ...ლეუ ... ქალ...

გემების საზოგადოება ლოიდ ტრიესტინო

ყოველ კვირის შაბათს 12 საათზე სრულიად მოწყობილი

გემს

„კლეოპატრას"

გაივლის ნავთსადგურებს: ანატოლიისა, კონსტანტინეპოლს, ბრინდიზს, ვენეციის და ტრიესტს.

მიიღებს მგზავრებს 1, 2, 3 კლას. და ბარგს

ცნობების მიღება შეიძლება ლლოიდ-ტრიესტინოს სააგენტოში სომხის შესახვევი 4.

რკინის გზის დეპოში

კვირას, 13 თებერვალს, დღის სრულ 4 საათზე მოწვეულია ს. სოც.-დემ. მუშ. პარ. ბათომის ორგანიზაციის წევრთა

საერთო კრება.

დასწრება ყველა წევრთათვის ყოველგვარ მიზეზ გარეშე სავალდებულოა

დღის წესრიგი:

1) საქალაქო არჩევნები, მომხსენებელი ამხ. გ. ანჯაფარიძე.
2) პარტიული დისციპლინა „ „ კ. გოგოლაძე.
3) ინციდენტი დამფუძნებელ კრებაში, „ ა. წულაძე
4) მიმდინარე კითხვები.

ს. ს.-დ. მ. პ. ბათომის კომიტეტის პრეზიდიუმი.

საქართველოს თავის პირველად ჩაუდგა სათავეში ქართველი მზრუნველები, გულითადი მოამაგენი.

მათ იმუშავეს სულ 5—6 თვე და დროთა ამ ინტერვალში მათ ის გააკეთეს, რომ უცხო „უპრავა"-ს ფარად თვითმართველობის, შემოქმედების და ქართული სახე მისცეს.

ერთი წლის წინად ბათომის მცხოვრებნი საქართველოს ბედს გულგატეხილნი შესცქეროდნენ, მაშინ ბათომიც სხვისი იყო და საქართველოს სახელმწიფოც ცნობილი არ იყო, მას თვლიდნენ დროებით მოვლენათ, საპნის ბუშტად რომელიც უნდა გამქრალიყო.

ივლისში 1920 წ. აქ ბათომში ამ გვარად მოაზროვნე მტერ მოყვარენი სასტიკად გაწბილდნენ.

ბრიტანიის ძლიერმა ხელმა თავისქვე დაუშვა აქ საბატონო დროშა და თავისივე ხელით აღმართა საქართველოს გამარჯვების ბაირაღი. ეს კიდევ ცოტაა, შვიდი თვის შემდგომ საქართველოს ხალხმა ბრწყინვალეთ გაიმარჯვა დასავლეთ ევროპაში, იგი იცნეს იურიდიულად და მიიღეს საერთაშორისო ცივილიზაციურ ოჯახში,..

აი, ასეთ პირობებში ხდება ეს არჩევნები.

საქართველოს მდგომარეობა საერთაშორისო მასშტაბით გამორკვეული და ნათელია. ის ძალამ და სამართლებამ რომელიც განაბრუნა—განთავისუფლებამდე სათავეში უდგა საქართველოს, რესპუბლიკა აქ ყოფამდე მიიყვანა.

არჩევნებში მოქალაქეთაგან ესმათ მოვლის ახალ განაჩენს.

დადგა დრო ახალ შეფასება—გადაფასებისა და ჩვენ გვწამს, რომ საქართველოს მშრომელი მესაფეროსაც არის მომწიფებული მომზადებული და იგი შესძლებს სწორ განაჩენის გამოტანას.

მშრომელი საქართველოს ინტერეს შეადგენს, რომ თვითმართველობაში ივით იყოს გაბატონებული!..

ბათომი საარჩევნო გაცხოველების წინაშე სდგას!..

ვემზადოთ არჩევნებისთვის.

ადმინისტრაციის გაჯანსაღების კითხვა მუდმივ რიგშია..

ადმინისტრაციაში ბევრი ულირსი ჩვენი დამოუკიდებლობისა და თავისუფლების მტრები მოხვდენ.

ასეთ პირებს, გარდა იმისა, რომ არავითარი სამართველო ცოდნა არ აქვთ და არც ჰსურთ შეიძინონ, ახასიათებთ ერთი რამ: ესენი სისტემატიურად იდენენ უკანონოებას, ბლალავენ მოქალაქურ მდგომარეობას უხეშად შეურაცხყოფენ მოქალაქის პიროვნებას და დემოკრატიულ მართვა გამგეობაში ჰქმნიან შინაურ და გარეშე მტრების სასარგებლო საპროვოკაციო პირობებს.

საზოგადოებაში ეჭვი არსებობს, რომ ამგვარი პირები რომლებიც ამ ჟამად განთავისუფლებულ სამშობლოს ასე რიგად ვნებენ. უთუოდ მოსყიდულნი უნდა იყვენ შინაურ და გარეშე მტრებისგან

შეიძლება, „ლეგალურად" მოქმედი მუშავე ბოლშევიკები აძლევენ მათ ასეთ დირექტივებს. სხვაფრივ ვერ წარმოგვიდგენია რით უნდა აიხსნებოდეს სამშობლოსადმი მათი ორგულება.

ადმინისტრაცია საძირკველია წესრიგის ადმინისტრაცია ხალხის და უმაღლეს მთავრობის შუა სდგას და ამ ჟამად მის სნეულებათა განკურვნა პრაქტიკულად უნდა მოხდეს.

ადმინისტრაციას ბევრი კეთილ სინდისიერი და თავდადებული პირებიც ჰყავს. მაგრამ ერთი მუხთალის ხელი ყველას სახელს უტეხს და ხალხის თვალში ამცირებს ადმინისტრაციას.

ამისათვის აუცილებელია გაიწმინდოს ადმინისტრაცია და იგი შეივსოს ღირსეულ და სამშობლოს ერთგულ პირებით.

ადმინისტრაცია უნდა აღიზარდოს და საქ რო ცოდნით აღიჭურვოს. ადმინისტრაცია კულტურული უნდა იყოს, რაც სახელმწიფოს მოვალეობას შეადგენს.

საერთოდ მთავრობამ უნდა უზრუნველჰყოს ადმინისტრაცია ნივთიერად და აგრეთვე მისცეს მას ხელში თავის მოვალეობის საცოდინოდ სასტიკი ინსტრუქცია.

ადმინისტრაცია უნდა მოეწყოს სასურველად და იგი დემოკრატიულ სახელმწიფოს სიმაღლეზე დადგეს თორემ ჩამ (და უწეუმ უფლებროვ მდგომარეობის დარღვევა სახელმწიფოს ქვედა საფეხურზე, მოქალაქურ ცხოვრების შებღალვა უკეთესი საპროვოკაციო მასალაა შინაურ და გარეშე მტრებისათვის.

მთავრობამ და თვითმართველობებმა განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიაქციონ ადმინისტრაციის გაწმენდას, მის ხეირიან მოწყობას.

სტამბულის ცნობები.

— სამსუნის ვილაიეთში მომხდარა ხალხის დიდი კრება, რომელზეც აღელვებით განუცხადებიათ, რომ ბოლშევიკურ რუსეთთან კავშირი მუსულმანობის დაღუპვაა.

— რუსის ჯარის კაცები (ვრანგელისა), რომლებიც ოსმალეთში ჩავიდნენ გაბოლშევიკებულნი, თურქებს დაუხოცავთ.

— ოსმალების ცნობებით სპარსეთში ინგლისის საწინააღმდეგო მოქმედება მასიურ ხასიათს იღებს.

— თურქესტანის საოლქო ყრილობას მოსალოდნელი დეპეშა გაუგზავნია ანგორის დიდ ეროვნულ კრებისთვის.

— სტამბოლის მთავრობას თანხმობა განუცხადებია რომ პარიზში წარმომადგენლად ანგორის დელეგატები წავიდენ.

ახალი ამბები.

— როგორც დანამდვილებით გავიგეთ ბათომის ყველა ვაჭრებს დაუდგენიათ, რომ სასწრაფოდ წავიდენ ქ. სტამბოლს ახალ საქონლის მოსატანად. საქართველოს „დეიურე"-ს ცნობამ დიდი გავლენა მოახდინა იქვიან ვაჭრებზე.

— საგანგებო რაზმის დადგენილებით ბათომიდან ასახლებენ ეგქილს კულიშერს

— საზღვრის მიმღებ კომისიაში ბერძნულ ეროვნულ საბჭოდან წარდგენილია კ. პაპანდოპულო.

— რედაქციას სჭირია საქართველოს ეროვნულ საბჭოს (1918 წლიდან) სხდომათა ოქმები. წარმომდგენი მიიღებს შესაფერ ფასსაც.

— უპატრონო ნივთები ბათომის ოლქის კომისარიატში ინახება ქერდეზ-გრიგოლ ნესტორიძე ნაცრიშვილზე ჩამორთმეული 17 აგვისტოს დილის 10 საათზე კინტრიშის რაიონის უფროსისაგან სხვა და სხვა ნივთები: 1. ლაკიროვანი ფეხსაცმელები 1 წყ., 2. ტყავის ჩემოდანი 1 ც., 3. აბრეშუმის ბლუზი. 1 ც., 4. ქალის ტუფლკა 1 ც., 5. საყურე 1 ც., და სხვა ნივთები. პატრონი ვერ იპოვეს ამისათვის ბათომის მაზრის კომისარი პლ. მიქაბერიძე აცხადებს საყოველთაოდ, რომ თუ ვისმეს აქვს დასამტკიცებელი საბუთი, რომ ეს ნივთები ეკუთვნის მას. გამოცხადდენ მასთან.

— დაპატიმრება. 8 თებერვალს მაზრის კომისრის პლატონ მიქაბერიძის განკარგულებით დაპატიმრებულ იქმნენ და მოთავსებული მარქაფის საპყრობილეში რეჯებ ნალბანდ ოღლი, ჰუსეინ ბაშინ ოღლი, ამბარცუმ სარკისიანცი, და ხოსრივ კამბურიანცი, როგორც მავნე და არა საიმედო პირნი დღ ვანდელ წესწყობილებისათვის, თითო თვის ვადით.

— დღენი ჩვენი ცხოვრებისა სახელმწიფო თეატრის პრემიერი ალ. იმედაშვილი, რომელიც მოწვეულია ადგილობრივ სახალხო წარმოდგენების მმართველი წრის მიერ, ამზადებს ლ. ანდრეევის ცნობილ პიესას „დღენი ჩვენი ცხოვრებისა". პიესას ითამაშებენ ოთხშაბათს 16 თებერვალს ახალქაზრდა მსახიობის დ. ძნელაძის საბენეფისოდ. გლახინის როლს შეასრულებს რუსული სცენის ცნობილი მსახიობი ნ. დიმოვი.

— პარტიული კრება. კვირას, 13 თებერვალს რკინისგზის დეპოში 4 საათზე დანიშნულია საქარ. ს.-დ. მ. პ. ბათომის ორგანიზაციის წევრთა საერთო კრება. განსახილველია: 1. საქალაქო არჩევნები მომხ. გ. ანჯაფარიძე, 2. პარტიული დისციპლინა კ. გოგოლაძე 3. ინციდენტი დამფუძნებელ კრებაში ა. წულაძე 4. მიმდინარე საკითხები. ყველა ამხანაგები ვალდებულია დაესწრონ კრებას.

— ჯარიმა. ცუდი ხორცის გაყიდვისათვის. სათოქო საბჭოთლო ინსპექტორის მოხსენების თანახმად დაჯარიმებულია ცუდი ხორცის გაყიდვისათვის 10.00 მან. შემდეგი პირები: 1. საპ ხუბუნაიშვილი, 2, ამხანაგობა „ხაინდრავა," და 3. ილია მოსეშვილი, 4, პეტრე წითლიძე.

— პურის ფქვილი. მომარაგების სამინისტროს რწმუნებულმა ბათომში მიიღო 7. 000 ფუთი კანადის თეთრი ფქვილი და 100 000 ფუთი სიმინდი.

— პური მუშებისათვის. მომარაგების სამინისტროს განკარგულებით მუშებისათვის პური უნდა ცხვებოდეს შემდეგი შემადგენლობით პურის ფქვილი 50 % და სიმინდის 50 %.

— ექსპორტი. მომარაგების სამინისტროს რწმუნებულმა ბათომში გაგზავნა საზღვარ გარეთ 2. 000 ფუთი კაკლის ხე და 2500 ფ. მატყლი.

მელანია.

ქუთაისის-ახლო სამტრედია[illegible] ძლიერ[illegible] ქალაქში გარდაიცვალა მე 60 წლ[illegible] მცხოვანი მწერალი მელანია (ნ[illegible] ლოზ ნათაძე.) მელანია იმ ცნო[illegible] მწერალთა წრეს ეკუთვნოდა, რ[illegible] ლებიც საქართველოს მიწობის ეროვნულ ნების ყოფას ან[illegible] ემსახურებოდენ.

მელანიამ სიღრმეში ჩახედა დროის ქართულ ყოფას და ხალხ[illegible] ენიათ აღნიშნა ერის უმწეო და ბეჩავებელი მდგომარეობა.

მელანია რეალისტი იყო, [illegible] კალამი ჩვენი ცხოვრების სინამ[illegible] ლეს არ გასცილებია- მისი კალ[illegible] ნაყოფი „ბნელი" და სხვა [illegible] ყურადღებას იქცევდა ამ ხ[illegible] წლის წინად. მელანია მცხოვ[illegible] წევრი იყო მესამოციან წლებ[illegible] მწერალთა ოჯახისა. ქართულ [illegible] ტერატურაში, როცა ეს ლიტ[illegible] ტურა ლირსეულად იქნება [illegible] წავლილი მელანია თვალს[illegible] ნო ადგილს დაიჭერს. [illegible] ცხოვრებაში წამებული იყო მე[illegible] ნია. იგი სიღარიბეში და მუდ[illegible] ავადმყოფობაში გარდაიცვალა, [illegible] როლობაში თავი საკმაოდ დაიმე[illegible] განს ენებულმა. აწ განთავისუფლე[illegible] ბული სამშობლო არ დაივიწყებს მა[illegible]

ირაკლი

კომუნისტების მუშაობა საქართველოში.

გაზ. „ვოლ. როსსია"-ში (№ 85) შემდეგი კორესპონდენცია არის მოთავსებული თბილისიდან კომუნისტების მუშაობის შესახებ-

„სომხეთის დაცემის შემდეგ, საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკა ერთად ერთ კუნძულად დარჩა გარშემორტყმულ ბოლშევიკურ ქვეყანათა ზღვაში.

მის საზღვრებზე დგას მტრული ძალები. საქართველოს შიგნით ბოლშევიკები გაცხარებულ მუშაობას აწარმოებენ მოსკოვის ფულებით. ამ მუშაობის ცენტრში დგას რუსეთის საბჭოთა წარმომადგენლობა თბილისში და საბჭოთა მისიები (საკონსულოები ? მთარგმ.) სხვა ქალაქებში.

შინაგან საქმეთა სამინისტრომ აღმოაჩინა ბოლშევიკური შეთქმულება და გამოაქვეყნა მეტად საინტერესო საბუთები.

ამ საბუთებში ყურადღებას იპყრობს, «მანდატი ამხ. სევასტიანოვს მას შინა, რომ ის მიემგზავრება საქართველოში საიდუმლო საქმეების გამო და თან მიაქვს 500000 მან. ამ სევასტიანოვს მინდობილი ქონდა მოწყობა ახალგაზრდათა კომუნისტურ კავშირებისა „ჩრდილო კავკასიაში, აზერბეიჯანში, საქართველოში, სომხეთში და ახლო აღმოსავლეთის მეზობელ სხვა ქვეყნებში.

ეს სევასტიანოვი მუშაობას აწარმოებდა მოსკოვის დირექტივების თანახმად, კიროვის დახმარებით.

ხარჯთ-აღრიცხვა, რომელიც მის კავში იყო შედგენილი ახალგაზრდათა კომ. კავშირებისთვის, სრულდებოდა ორდერებით, რომლებიც მოსკოვიდან ეგზავნებოდა კიროვს.

ახალ. კომ. კავშირების გარდა არსებობდენ სხვა ანალოგიური ორგანიზაციები, სხვათა შორის სამხედროც.

ჩვენ მოგვყავს საინტერესო საბუთები, რომლებიც ახასიათებენ თუ როგორ ესმოდათ კომუნისტებს საქართველოს დამოუკიდებლობა.

საქართველოს ახალგაზრდა კომუნისტთა კავშირის 1920 წლ[illegible] ოქტომბრის თვის ხარჯთ-აღრიც[illegible]

I ცენტრალური კომიტეტი.

ჯამაგირი ექვს პროფესიონალ[illegible] რომელთაგან 4 ცეკას წევრია, [illegible] მდივანი და 1 დარაჯი, — 60000 [illegible] ნეთი

სამგზავრო და დღიურები ცე[illegible] წევრებს და პროვინციიდან ჩამო[illegible] ორგანიზატორებს — 90000 მა[illegible]

მოულოდნელი ხარჯები — 7[illegible]

II ჟურნალის გამოცემა.

საიუბილეო ჟურნალის გამოცე[illegible] ოქტომბრის რევოლიუციის [illegible] წლის თავზე ქართულ, რუსულ [illegible] სომხურ ენაზე — 250000 მან.

შრიფტის შესაძენათ — 1500[illegible] მანეთი.

ბროშიურების, ინსტრუქციებ[illegible] ფურცლების და მანიფესტის გა[illegible] ცემა — 150000 მან.

III ქუთაისის საგუბ. კომიტეტ[illegible]

ჯამაგირი 7 პროფესიონალ[illegible] 70000 მ. საგზაო და დღიურ[illegible] 1000.000 მ სუბსიდია წვრილ [illegible] განიზაციებს — 50.000 მ.

IV თბილისის საგუბ. კომიტე[illegible]

ჯამაგირი 7 პროფესიონალ[illegible] 70.000 მან. საგზაო და დღიურ[illegible] — 90 000 მან.

V სოხუმის საოლქო კომიტე[illegible]

ჯამაგირი 5 პროფესიონალ[illegible] 50 000 მან. გზის და დღიურ[illegible] 65.000 მან. სუბსიდია — 35.000

VI. ბათომის საოლქო კომიტ[illegible]

ჯამაგირი 3 პროფესიონალ[illegible] 30.000 მან. გზის და დღ[illegible] — 25.000 მან. სუბსიდია — 20.00[illegible]

VI. თბილისის ორგანიზაცია[illegible]

ჯამაგირი 5 პროფესიონალ[illegible] 50.000 მან. სხვა და სხვა ხარჯ[illegible] — 25.000 მან.

სულ ოქტომბრის ხარჯთ-აღრ[illegible] ვით გაღებული უნდა იქნა[illegible] 1.490.000 მ ნ.

ცეკას ბიუროს წევრები სო[illegible] ძნელაძე, მდივანი ზახარიანცი.

ამ ხარჯთ აღრიცხვას შემდეგ[illegible] ნაწერები აქვს:

1) იმის გამო, რომ ხარჯთ აღ[illegible] ცხვა დამტკიცებული უნდა [illegible] ს ქართველის ც. კ. მიერ და [illegible]

...ის შემდეგ იქნება შესრულებული რ. კ. პ. კავკ. ბიუროს[...], ვაგზავნი ამხანაგებს საქართვ. კ. საზღვარგარეთის ბიუროში ...დუმბაძესთან.

...ნა სტასოვა 1920 წ. 23 ოქტ.

2) ამ ხარჯთ-აღრიცხვის შესრულება და დამტკიცება ევალება ...კ. კომ. პარტიის ცენ. კომიტეტს. ...სული თვეების ანგარიშების შე...მების და ხარჯთ-აღრიცხვის დამტკიცების შემდეგ მიეცეს დამტკიცებული თანხა რ. კ. პ. კავ. ბიუროს ...ვარიშზე, შესაფერი თანხა გადმოცემული იქნება დავის დროზე.

...კავ. ბიუროს მაგიერ დუმბაძე.

...ძელაძის წერილში ლაპარაკია ...000 მანეთის შესახებ, საინტე...სოა ამ თანხის შესახებ ორი საბუთის გამოქვეყნება:

1) საქართველოს კომ. პარტიის ...ვას, ალიო საქართვ. ახალგაზ. ...მუნისტთა ორგან. ც. კომიტეტს. ...დღეს მივიღეთ დეპეშა. ახალგაზ. ...მუნისტთა კომიტეტს არა აქვს ...ი. სტასოვას კ. ვ. ბიუროს სახე...თ მიეწერა (დაუყონებლივ გადაეცეს ...მიტეტს 800000 მ. ვავანსათ. კატეგორიულათ მოვითხოვთ დაუყონებლივ მიეცეს ფული ახალგ. კომ. ...შირის ცეკას.

...ახალგ. კომუნისტთა კავშირის ...ბჭოს პრეზიდიუმის წევრი ბრა...იჯმანი

2) ცეკას. სტასოვას მიეცა წინადადება დეპეშით მოგცეთ თქვენ ...ისათ 800,000 მან. კავბიუროს ...წერილობა გადაეცა კიროვის საშ...ლებით მოითხოვეთ ფულის მო... ... ყველანი გაემგზავრენ, გამოგ...ეთ ნივთები. ფულის მიღების ...სახებ დ. პეშით გვაცნობეთ.

...მისავლეთის ახალგ. კომუნისტთა ...რის საბჭოს პრეზიდიუმის წევ... ...რი ბრაილმანი".

საბჭოთა რუსეთში.

ლიტვინოვი.

უცხოეთის პრესა იუწყება, რომ ლიტვინოვი დაინიშნა საბჭოთა რუსეთის წარმომადგენლად ესტონიაში გუკოვსკის მაგიერ.

რკინის გზების ელექტრიფიკაცია.

„Svenska Dablad" იუწყება, რომ რუსეთის რკინის გზების ელექტროფიკაცია საბოლოოდ გადაეცა საკონცესიოდ გუგო სტინესს, მით უკან სდგანან სინდიკატში გაერთიანებული საზოგადოებანი სიმენს-გალსკესი და სიმენს-შუკერტისა, რომელშიაც მონაწილეობას იღებენ კრასინი და ლომონოსოვი (ბოლშევიკების წარმომადგენელი სკანდინავიაში).

ლენინის ბრძანება

ლენინმა დეპეშები დაუგზავნა ადგილობრივ სასურსათო ორგანოებს, რომელშიაც ის მოითხოვდა მათგან, რომ სურსათისა და საქონლისათვის საკვების მომარაგების საქმე დამთავრებული ყოფილიყო 15 იანვრისათვის: ამისათვის, ბრძანებს ლენინი თავის დეპეშაში, სასტიკად გადაღებთ 1) მოიყვანოთ საბჭოთა მთელი პროფესიული და სასურსათო აპარატი საომარ მდგომარეობაში, მოაწყოთ სასურსათო კვირეები, 2) გააძლიეროთ სასურსათო ტექნიკურ აპარატის მუშაობა და გაადიდოთ შესაძლებლობის საზღვრებამდე სამუშაო დღე, 3) მუშა-ბა გატაროთ საომარ წესით, შემოიღოთ პერსონალური პასუხისმგებლობა, 4) მოიყვანოთ მოქმედებაში სასამართლოს და დამსჯელი აპარატი".

საბჭოთა ქარხნებში

„პეტროგრადის პრავდის" № 295 შემდეგს ვკითხულობთ: „ქარხანაში, რომელიც ჯარის საჭიროებისათვის მუშაობს—იპარ ვენ შარვლებს, გიმნასტიორკებს, ხშირათ მთელ კომპლექტებსაც. ელექტრონის ლამპის მიმაგრებასაც ვერ მოასწრობ, 100 სანთლის ძალის ლამპის მაგიერ ხედავთ 16 სანთლის ძალის ლამპას, ან სულ მიაქვთ.

არც ფეხსაცმლების სახელოსნოში არის საქმე უკეთესად, „პოდმეტკების" წაღებით[...]ვ კმაყოფილდებიან და ხშირად შეკერილი ფეხსაცმელები მიაქვთ. საყურადღებოა, რომ ყველაფერი ეს ხდება ორგანიზაციულად, ფარავენ ერთმანეთს.

არის შემთხვევა, როცა ქურდს იჭერენ მოპარული ნივთებით. რა უნდა უყო მას? აძლევენ მას ამხანაგურ სასამართლოში, რომელიც უსჯის მას ერთი ან ორი კვირით ქარხანაში იძულებითი მუშაობას. სასჯელის მოხდის შემდეგ, დამნაშავე თავისუფლად განაგრძობს ქურდობას, და თუ გააგზავნიან კომისარიატში, იქ ოქმის შედგენის შემდეგ დაუყონებლივ ანთავისუფლებენ. სახალხო სასამართლო ამართლებს ან პირობით ათავისუფლებს და უკანვე აგზავნის ქარხანაში სამუშაოთ. ასეთი რბილი მოპყრობა ქურდებისადმი სრულიად ხრწნის მუშებს და ყოველი დღე, დაცული იქნას ხალხის ქონება დატაცებისაგან, უშედეგოთ რჩება.

პროფესიონალურ დისციპლინაზე ხომ ლაპარაკიც ზედმეტია: არავითარი დისციპლინა არ არსებობს, ნამუშევარი საძაგელია, იყო შემთხვევები, როცა მიმღებმა კომისიამ დაიწუნა ნამუშევარის 70%".

კარლო ჩხეიძის ლექცია ქუთაისში.

იანვრის 2-ს, ოთხშაბათს ქ. ქუთაისში ცირკის შენობაში დამფ. კრების და საქართველოს დელეგაციის თავმჯდომარე კარლო ჩხეიძემ წაიკითხა მოხსენება შემდეგ თემაზე: „საქართველოს საკითხი და ევროპა".

ლექციას დაახლოვებით 3—4 ათას კაცამდე დაესწრო. დიდძალი ხალხი, უადგილობის გამო იძულებული გახდა უკანვე დაბრუნებულიყო.

მომხსენებელმა მოკლედ დამსწრეთ საქართველოს იურიდიულად ცნობა, რასაც საზოგადოება ალფრთოვანებით და ტაშით შეხვდა. შემდეგ ორატორმა მოუთხრო დაწვრილებით ისტორია იმ მუშაობისა, რომელსაც ჩვენი მთავრობა აწარმოებდა დამოუკიდებლობის განსამტკიცებლათ.

ეს ბოლო გამარჯვება ქართველი ხალხისა არის უდიდესი გამარჯვებათაგანი. ამ გვარი ბრძოლა საქართველოს მეტი არ განუცდია. მთელ ევროპასთან ამგვარი საქმე არასოდეს არ გვქონია. ჩვენ უნდა გაგვეწია ანგარიში საერთაშორისო მდგომარეობისათვის, რომ მიზნისთვის მიღწევა ჩვენთვის ადვილი გამხდარიყო...

საქართველოს კანონმდებელმა ორგანომ, შისმა მთავრობამ დაგვავალა წავსულიყავით ევროპაში და გვეთქვა: საქართველო დამოუკიდებელია; ვიცით რომ ვილსონის განცხადების თანახმად აღიარებულია ერთა თვითგამორკვევა... ეს ის დრო იყო, როცა გამარჯვებულნი ნადავლს ანაწილებდნენ.. ამ დროს ჩვენ კონფერენციის წინ უნდა წავმდგარიყავით და გაგვეცხადებინა ჩვენი თხოვნა.

ჩვენ, სადაც ხმა მიგვეწვდებოდა, ყველგან უნდა გვეთქვა ჩვენი აზრი. საზოგადო აზრი ჩვენს სასარგებლოთ უნდა გარდაგვექმნა- ყველა დაწესებულებებისთვის უნდა მიგვემართა. კონფერენცია მთავარი დაწესებულება იყო. უმთავრესი იყო აქ საფრანგეთი. ამიტომაც [...] საფრანგეთში ხ[...] თავმჯდომარეობით. ჩვენი საკითხი მის თვალში მძიმე საკითხი იყოს, რადგანაც ამას იგი უკავშირებდა რუსეთის საკითხებს. თქვენ იცით რა განწყობილება იყო საფრანგეთსა და რუსეთს შორის. საფრანგეთი აძლევდა რუსეთს სესხს, რა მნიშვნელობა ქონდა რუსეთის ვალს საქართველოსთვის? საფრანგეთი როცა რაიმე საკითხს აყენებდა ფიქრობდა თუ რა გავლენას იქონიებდა ეს მის ვალზე. და როცა მივმართეთ მას გვიპასუხა—კარგი გიქნიათ, ჩვენ ძლიერ გვიყვარს თავისუფალი პატარა ერები, სახეში მივიღებთ თქვენს დამოუკიდებლობის საკითხს, მხოლოდ დრო მოგვეცით ვიფიქროთ. საფრანგეთისთვის ეს საკითხი გადაწყვეტილი იყო. ის აშკარათაც ამბობდა: მე მინდა დიდი რუსეთი, ამდენ პატარა სახელმწიფოებს ცალ-ცალკე როგორ ჩამოუარო ვალების[...] ჩვენ უთხარით: თუ ვალზეა საქმე, შეიძლება ეს ჩვენც მივიღოთ და გადვიხადოთ. ჩვენ ჩვენს კანონიერ მოვალეობას შევასრულებთ

მეორე მონაწილე კონფერენციისა იყო ინგლისი. მას ყვირილი არ უყვარს. საქმით მოქმედებს რუსეთის საკითხი საშიშ საკითხათ მიაჩნდა. თუმცა რუსეთის დანაწილების წინააღმდეგ არ იყო.

ჩვენ სტამბოლშივე გავიგეთ, რომ ინგლისი სიმპატიით უყურებს ჩვენს დამოუკიდებლობის საკითხს, რაც ოფიციალურათაც განაცხადა მან. მაგრამ მაინც ნაკლები აქტივობა გამოიჩინა. ამის მიზეზია ჩემის აზრით ის, რომ კონფერენციის წევრებს ყველას სხვა და სხვა ინტე-

[ქ]ართველი 1918 წელს.

(ამიერ კავკასიის მასშტაბით)

[რ]უსეთის რევოლუციის დასაწყისში [ინ]ტერნაციონალური იყო. რევოლუციის საერთო მიღწევებისთვის [იბ]რძოდენ ქართველი ხალხის ბელადები, რევოლუციაში აქტიურ მომქმედებათ რომ იყვნენ წარმოდგენილი. ქართველი ხალხი ახალ ცხოვრების დღეგებას და ბედნიერებას რევოლუციის სასურველ დაგვირგვინებაში [ხე]დავდენ.

საქართველოს ცაზე არ აენთო ცალკეული გამოსვლა ქართველი ხალხისა, რომელიც რევოლუციის სიმთლიანეს ავნებდა.

ქართველი ერის ბელადი ნოე [ჟო]რდანია თავმჯდომარე ჯარის კაცთა და მუშათა დეპუტატების საბჭოს[...]თვის მოხსენებაში საბჭოს კრებაზე ამბობდა რომ „ეროვნული საკითხის დასმა გამოიწვევს ნაციათა [...]ლოის რის შედეგათ მოგვევლინება რეაქცია".

ქართველი ხალხი რევოლუციაში [...]მიერების და თანდათანობას იცავ[და]. საბჭოებში ჟორდანია ამბობდა [...] „თანამედროვე რევოლუცია [...] კოორდინაცია სხვა და სხვა [...]თა და ჩვენ უნდა ავირჩიოთ ის გზა, რომელსაც დაადგა პეტროგრადის მუშათა საბჭო, რომელმაც რევოლუციის სათავეში ამ ჟამად [ჩა]აყენა ბურჟუაზია დროებითი [მთა]ვრობის სახით.

საქართველო რევოლუციაში სოციალურ ექსპერიმენტებს ერიდებოდა. სოციალურ საკითხების გადაჭრის [შე]სახებ ნ. ჟორდანია სწერს: მუშათა და გლეხთა საკითხები დამფუძნებელი კრების მოწვევამდე უნდა გადაწყდეს შემარიგებელ კამერებში. 8 საათის სამუშაო დღის და მიწების კონფისკაციის საკითხი საბოლოოთ უნდა გადაიჭრას დამფუძნებელი კრებაში".

ეროვნულ საკითხში, როგორც ზემოთ დავ ნახეთ საქართველო უაღრეს სიფრთხილეს იჩენდა. „ეროვნულ საკითხის პრაქტიკული აღძვრა ამ ჟამად სასარგებლო არ იქნება. თეორიული მსჯელობა კი ეროვნულ საკითხში ზიანს არ მოიტანს, ხოლო სულ სხვაა რომ დაისვას რომელიმე ლოზუნგი და გადიდგას ნაბიჯი ამ მიმართულებით. ეს ჯერჯერობით არ უნდა მოხდეს, ვინაიდან პრაქტიკული ნაბიჯები ერთი ნაციისა გამოიწვევს წინააღმდეგ მოქმედებას მეორე ნაციაში. ამისათვის აუცილებელია რომ ყველა ეროვნებათა წარმომადგენელნი თანხმობით მოქმედებდნენ და ეროვნული საკითხი შეთანხმებით დასვან დამფუძნებელ კრებაში საბოლოოდ გადასაჭრელად". (ნ. ჟორდანია)

ამ პროგრამით მოქმედებდა ქართველი დემოკრატია მან თავის ბედი და იღბალი დაუკავშირა რუსეთის ხალხის ბედ-იღბალს დამფუძნებელ კრებას.

ქართველ ხალხს ოქტომბრის ბოლშევიკურ აქტამდე ამ გზისათვის არ უღალატნია.

სექტემბერში 1917 წ. დაარსდა ქართული ეროვნული საპარტიათაშორისო ბიურო, რომლის მიზანი [ი]ყო ნაციონალისტების ცალკეულ გამოსვლიდან შეკავება და დეზერტირობასთან ბრძოლა, ასეთივე ეროვნული ბიურო ჰქონდათ სხვა ერებს.

თვით ამიერ კავკასიის ვითარება კრიტიკული შეიქმნა. კორნილოვის კოლჩაკის და სხვათა შეთქმულებების ლიკვიდაციის შემდგომ შეთქმულება მოაწყვეს ბოლშევიკებმა, მათ „პური მოგცემ და ომს გავათავებ" ის ლოზუნგით ხელში ჩაიგდეს ცენტრში ძალა უფლება.

ამიერ კავკასია მოსწყდა ცენტრის და რჩებოდა უპატრიონოთ.

ფინანსები, სურსათი და მმართველობის დირექტივები თავის თავად ცხადია ცენტრიდან არ მოდიოდა და ამიერ კავკასიას მრისხანე ტალღა თვითნებური განკარგულებების ელოდა.

ამიერ კავკასიის ხალხს მთელი სისასტიკით წამოეჭრა ეს საკითხი და იგი მისგან ითხოვდა სასწრაფოდ პრაქტიკულ გადაჭრას.

ამიერ კავკასიის დემოკრატიისთვის ეს საკითხი მეტად ძნელი იყო და იგი ხანგრძლივ ფიქრში ყოყმანობდა.

ფაქტიურად ამიერ კავკასია უმთავრობო იყო ცხოვრებამ გააჩინა კითხვა, როცა ამიერკავკასიის ხალხს უძნელესი გამოცდა უნდა დაეჭირა, თავის თავისთვის ეპატრონებია საკუთარ ფეხზე დამდგარიყო.

ამიერ კავკასიის დემოკრატიაშიც იმ ჟამად სამწუხაროდ სრული ანხმობა და უმთავრეს საერთო საკითხში ერთ აზრიანობა არ არსებობდა.

ქართველი ერი ცენტრის გაბოლშევიკების მერე მთელ ამიერ კავკასიაზე იწყებს ზრუნვას, იგი მოხნად ისახავს ამიერ კავკასიის მთელ ანობის დაცვას და ამ მიზნით ნ. ჟორდანია წინადადებას აძლევს საბჭოებს გადასდგან პრაქტიკული ნაბიჯი ამიერ კავკასიის საპატრონოდ ერთგვარ ორგანოს შესაქმნელად, რომლის დროსაც გამოყენებულ უნდა იქმნენ დამფუძნებელ კრების წევრნი.

ამ ორგანოს, ცენტრის გაჯანსაღებამდე რუსეთის დამფუძნებელ კრების გახსნამდე უნდა მოეგარა ამიერ კავკასიის ერთა ცხოვრებისთვის, მას დროებითი პარლამენტის ხასიათი უნდა ჰქონოდა.

კავკასიის არმია ჯერ ისევ აქ იყო მასში პეტროგრადის ამბები ჩოჩქოლს იწვევდა.

ხანდისხან პეტროგრადის ქრონიკას რუსის ჯარისკაცები იარაღით ხელში სცენაზე გამოჰყავდა.

მომენტი საშიში ხდებოდა მით, რომ ჯარებისათვის არ იყო საკვები და პროვოკატორები ადგურავ ახერხებდენ მშიერ ჯარის გაბრწნა—ამბოროტებასო ურიცხვი დაწესებულება ნი უკრედიტოთ იყვნენ და მომრავი მოხელე უჯამაგიროთ.

ომის ასე გათავებით საჭირო იყო კავკასიის და ამიერ კავკასიის მთელი რიგ უწყებათა ლიკვიდაცია.

ამიერ კავკასიის ყოველ ერის წინაშე იდგა საფრთხე ჯარის ამობოქრებისა, მისგან ქალაქების აკლებისა და ხალხის ქონების გაძარცვისა, ოსმალეთის საზღვრიდან მოდიოდენ რა თავის ნებით რუსის ჯარის კაცები, ზარბაზნებს 20—30 მან. ყიდდენ!

აიკლეს და დაარბიეს სარაყამიში და ყარსი.

ქართველი როცა უბედურებას სჭვრეტდა.

საქართველოს ქალაქები, ტფილისი, ქუთაისი რუსის ჯარით და ათას პროვოკატორით იყო სავსე.

ფრონტიდან გამოქცეული ჯარის პირი თბილისისკენ ჰქონდა, რომ აქ „პოგრომებით" ნადავლი ეშოვა.

ქართველი ხალხისთვის და ეგვაკითხვა ასე თუ ისე ...

...თავზე, რადგან ირგვლივ აფორიაქება და და უპასუხისმგებლობა მეფდებოდა.

ქართველ პოლიტიკურ მიმდინარეობათა შორის ეროვნულ საკითხში დიამეტრალური წინააღმდეგობანი არსებობდა.

აქედან თვით საქართველოს ბედის მოვლაშიც აზრთა სხვადასხვანაირობა იყო.

პოლიტიკურ პარტიებიდან თუ სოციალ-დემოკრატები უაღრეს სიფრთხილეს იჩენდენ, სამაგიეროთ ფედერალისტები და ნაციონალისტები რუსის ჯარის აქ ყოფნის დროს მყისვე ქართულ საკითხის პრაქტიკულად დაყენებას ითხოვდენ.

ეს უკანასკნელნი სეპარატიულ ეროვნულ გამოსვლებსაც კი აწყობდენ.

სოციალ-დემოკრატია, რომელიც ყველა პარტიებზე ძლიერი იყო და არჩევნებში ხალხის ხმის აბსოლიუტურ უმრავლესობით იღებდა, ნაციონალურ პარტიებ მოღალატედ ჰყავდათ გამოცხადებული, რადგან ის სასწრაფოდ არ იღებდა საკუთარ ეროვნულ გეზს და არ სდგამდა პრაქტიკულ ნაბიჯებს.

საქართველოს იმ წლის სინამდვილე კი უბრძანებდა უდიდეს დაკვირვებას, სიფხიზლეს და სიფრთხილეს. ამასთანავე ქვეყნის სახსნელად რომ მის შიგნით ადგილი არ ჰქონოდა პოლიტიკურ ჯგუფთა დაპირდაპირებას, დაქსაქსვას და ამ ნიადაგზე ანარქიის გამეფებას, საჭირო იყო ყველა ქართველ ცხოველ მყოფელ ძალთა კოორდინაცია, ერთ მოქმედითი მანქანად წარმოდგენა.

რამდენადაც ეს გრძნობილი იყო იმდენათ მას ჩვენზე დამოუკიდებელი ანგარიშ გასაწევი პირობები ხელს უშლიდენ...

რესები ჰქონდა, უფრთხილდებოდენ ერთმანეთში უთანხმოებას.

ინგლისი მაინც უცდიდა დროს, რომ ჩვენს შესახებ შესაფერი სიტყვა ეთქვა.

ამერიკის მთავრობა წინააღმდეგი იყო რუსეთის დანაწილებისა.. იაპონია ცდილობდა რუსეთის დასუსტებას, და ამერიკასაც არ უნდოდა, რომ იაპონია გაძლიერებულიყო..

იაპონელები საქმით მეტს აკეთებენ, ვიდრე ლაპარაკობენ.. მათ გვითხრეს: ჩვენ დაგეხმარებით, მაგრამ მთავარია ინგლისი, ამერიკა, იტალია, საფრანგეთი...

ევროპის ომის მიზეზი იყო რუსეთის პრობლემა... რუსეთი იყო [illegible]რებულათ აშენებული სახელმწიფო... რუსეთი იყო საგანი და მიზეზი ამ ომის და მიტომ მას ბოლომდე არ შეეხნენ. ეს საშიშარი საქმე ბოლოსთვის გადასდვეს. — ამიტომაც უნდოდათ ჯერ გერმანია გაექრათ, ხელ-ფეხი შეეკრეს, რომ რუსეთის საკითხის გადაწყვეტის დროს წინააღმდეგობა არ გაეწია.

რას წარმოადგენდა საზოგადოებრივი აზრი? ჩვენ არ გვიცნობდა ევროპა, ის რუსეთსაც არ იცნობს კარგათ, ბუნდოვანი წარმოდგენა აქვს; გვიყურებდენ, როგორც რუსეთის ნაწილს. — ჩვენი წარსულის გაგება არ ქონდათ. ამიტომ ჩვენი მუშაობა იქ ძნელ პირობებში ხდებოდა, მაგრამ მაინც ყველას მოვძარ[illegible]ედით, წავრსდექით სოფ. პარლამენტის წინაშე. ისინიც ცუდათ იცნობდენ საქართველოს.. მათაც უნდოდათ დიდი რუსეთი. მათ არ ტე ესმოდათ ჩვენი აზრი ბოლშევიზმზე. და როცა გაიგეს, რომ წინააღმდეგი ვართ ბოლშევიზმის, ჩვენ საკითხს გულგრილათ შეხედენ.

ვისაც რაიმეს გაკეთება სურს მან უნდა მოიპოვოს საზოგად. აზრის [illegible]საყუდელი. ჩვენც მივმართეთ პრესას.

ჩვენ ხშირათ გვეკითხებოდენ, რომელ ქვეყანაშია ეს „გეორგია", საქართველო, ვინ გყავთ მეზობლები... ეგებ მეორე ბალკანეთი გახდეთ, დაერიოთ ერთმანეთს და დახოცოთ...

იქ იყო სომხეთის, მთიელთა რესპუბლიკის და ადერბეიჯანის წარმომადგენლები. ჩვენ ვიზრუნეთ მათთან ერთად გვემუშავა დამოუკიდებლობისთვის, შევადგინა ნოტა, მაგრამ სომხეთის წარმომადგენლებთან შეთანხმება არ მოხერხდა.

სომხების დელეგაცია ჩვენ შესახებ ავრცელებდა ჭორებს და ტყუილებს ჩვენზე — განუცხადეთ, მაკდონალდს, ვიუისმანს, რენოდელს და სხვებს. გვეველაპარაკება ამ ხალხთან თქვენ[illegible] განასწორებით პირისპირ, დიდის ყოყმანის შემდეგ სომხ. დელ. წევრებმა გვითხრეს: გაუგზავნეთ დეპეშა მთავრობას ეხლავე გამოიყვანოს ჯარი ბორჩალოს მაზრიდან, არ სამარცხვინოთ გათავდა იქ მომხდარი საქმე.

ადერბეიჯანელი დელეგატები მართალია ჩვენთან ერთად გამოდიოდენ, მაგრამ მათ მთავარ საქმეთ არ მიაჩნდათ დამოუკიდებლობა, ამ საკითხში ისინი სუსტნი იყვნენ. მთიელებზე ბევრს არ ვილაპარაკებ. ეს რესპუბლიკა ადრე დაეცა, დელეგაცია წამივიდა ჩვენ ბევრს ვცდილობდით, რომ მთიელთა რესპუბლიკაც ეღიარებიათ დამოუკიდებელ რესპ.ათ. უნდა გამოვტყდეთ, რომ ჩვენ მეტად ცუდ პირობებში გვიხდებოდა მუშაობა. მოწყვეტილი ვიყავით მთავრობას.

გზაში თითქმის ერთი თვე დავრჩით და დიდი ხვეწნა დაგვჭირდა, რომ ექვსი თვის შემდეგ წაგვეყვანა სტამბოლიდან დარჩენილი მოსამსახურეები და მცოდნე კაცები.. მიუხედავათ ამისა ვცადეთ ეს საკითხი სასურველათ გადაჭრილიყო.

დრო გავიდა — რუსეთის საკითხი თანდათან ჩამოყალიბდა... საფრანგეთი დარწმუნდა, რომ რუსეთის ძველ ფარგლებში დატოვება ადვილი საქმე არ არის. რუსეთი დაინგრა იმიტომ, რომ მას არ ქონდა მტკიცე საძირკველი. მისი გაერთიანება შეუძლებელი იყო. ეს პირველათ შეიგნო საფრანგეთმა, როცა დაინახა, რომ ყველა სახელმწიფო თავის საქმეს აკეთებდა (ინგლისი, იაპონია).

საფრანგეთმა შეიგნო, რომ დროა დაბრუნებოდა რუსეთის საკითხს, ჩვენს საკითხს. ამავე დროს თავი იჩინა ასეთ მოვლენამ, როგორიც იყო მცირე აზიაში. — სევრის ხელშეკრულება შეირყა. საჭირო შეიქნა მისი გადასინჯვა...

საფრანგეთი დარწმუნდა, რომ საჭირო დარჩა მეტი ყურადღება მოექცია ჩვენთვის, წინათ როგორც ვთქვი მთლიანი რუსეთის აღდგენაზე ოცნებობდა.

ევროპამ ბოლოს გაიგო, რომ ბოლშევიზმი სახიფათო მოვლენაა, მასში დადებითი მხარეები ცოტა... ამან შემოატრიალა ევროპის დემოკრატიის აზრი ჩვენს სასარგებლოთ. ეს პროცესი, რასაკვირველია ნელა ვითარდებოდა.

ჩვენი განძი იყო ჩვენი წარსული: ამიტომ ყველას მიუთითებდით: გვიცანით იურიდიულათ, ჩვენ ვართ სრული წლოვანი, ორი ათასი წლის ისტორია გვაქვს.. ჩვენ ის ხალხი ვართ, რომლებიც რუს. დემ. ერთად გიბრძოდით სახელმწ სათათბიროში ათ წელიწადს. სხვებთან ერთად რუსეთის თვითმპყრობელობა დავამხვეთ. ჩვენ ვართ თვით მოქმედნი, მეხანათობას ვერ დაგვწამებენ, ერთად გავიზიარეთ ჭირი და ლხინი...

გვკითხეს თუ რა აზრის ვიყავით საზღვრების საკითხში. ჩვენ აღვნიშნეთ, რომ გაცილებით ნაკლებს ვთხოულობთ იმაზე, რაც ისტორიულათ გვერგება... აგრესიული პოლიტიკის წარმოება არ გვჩვევია. საზღვ. საკ. ჩრდილ. მხრით ბოლშევიკებთან მშვიდობიანათ გადაწყდა..

აღსანიშნავია, რომ სომხ. დელ. წევრები ოცნების ხალხი ყოფილა პოლიტიკაში. ეგონათ რადგან ხელი მოაწერეს სევრის ხელშეკრულებას და უკვე ცნობილი ყვნენ, საჭირო იყო მათთვის მხოლოთ ზღვაზე გასავალი; მოითხოვეს ბათომზე გასავალი რკინის გზა ყარსამდე, საქართველოს უნდა მიეცა საჭირო ტერიტორია, სახელდობრ ითხოვდენ ჭოროხის მარცხენა ნაპირს, ჩვენ ვუთხარით: ჩვენ არავის შეუშლით ხელს ამ პორტით ისარგებლოს, მით უმეტეს ამიერ-კავკას. რესპუბლიკებს.

ხოლო ბათომს და იქიდან რკინის გზის გაყვანის ნებას ვერ მოგცემთ. მიბრძანდით ჩვენს მთავრობასთან და მოელაპარაკეთ.

ამ დროს სომხეთს, ყარსთან მოადგა თათრები. ადერბეიჯანელებმა კი ამ დროის საჩუქრათ ყარსი შემოგვთავაზეს. ჩვენ უპასუხეთ: ყარსი არ გვინდა, დაგვაყენეთ, მოგვასვენეთ ჩვენს საზღვრებში..

ეხლა ეკონომ. საკითხის შესახებ. მათ ისურათებდი ჩვენს გეოგრაფიულ, ისტორიულ მდებარეობას. მათ ყურადღებას ეს უფრო იზიდავდა. ფინანს. ეკონომ. მხარეებზე მივაპყარით ევროპის ყურადღება. — შეიძლება ითქვას, რომ ეკონომიურ საკითხს გადამჭრელი მნიშვნელობა ქონდა ჩვენთვის

ჩვენ მხოლოთ იმას ვხედავთ, რომ თითქო მარტო ჩვენშია სიღარიბე.— ეს ასე არაა, დავინახეთ ევროპაში. ეხლა დიდი კრიზისია. საფრანგეთი, ინგლისი მართალია მდიდარია, მაგრამ შეცდომა იქნებოდა ვიფიქროთ თითქოს ისინი დიდ ეკონ. კრიზისს არ განიცდიდნენ... უნდა ვიფიქროთ, რომ ამ მხრით დამოუკიდებლობის აღიარებას ჩვენთვის დიდი მნიშვნელობა აქვს.

ისტორიამ საქართველოს თავიდანვე აჩირებული მისია დააკისრა. მოიგონეთ 1905 წლის ამბები რუს. სახ. სათათბიროში, — პერსიაში ქართველთა თავგანწირული მუშაობა. — პატარა ვართ, მაგრამ ამან არ უნდა შეგვაშინოს. იურიდიული ცნობა მიმასწავებელია იმის, რომ ისტორიამ საქართველოს ერთგვარი კულტურული, ამღორძინებელი როლი არგუნა მთელს ამიერ კავკასიაში.—

დღეს დამშვიდებული უნდა იყოთ, დელეგაციამ პირნათლათ და სასურველათ გააკეთა ის, რაც დაკისრებული ჰქონდა. შეგვიძლიათ სთქვათ, რომ დელეგაცაის არ სძინებია.

დელეგაციას სხვაც ბევრი ჰქონდა საქმე: ქართველი ტყვეების გამოხსნა. ევროპაში 70 კაცი ქართველი მოწაფეა, ბევრი დავეხმარეთ მათაც. პარიზში საგარეო საქმეთა მინისტრთან ერთად შევიმუშავეთ ჩვენს წარმომადგენლობას გეგმა. ამას დიდ ყურადღებას აქცევენ ევროპაში ... და წარმატებას.

საზოგადოება, „ვაშას", „მარჯვს საქართველოს" და „მარჯვს მთავრობას" ძახილით ... ვთა ორატორის უკანასკნელ სიტყვებს და ხანგრძლივი ოვაცია გაუმართა მას.

თეატრი და მუსიკა.

ქართული დრამა.

შემოდგომის ჰანგები. ოთხშაბათს 9 თებერვალს შმ. ევსკის თეატრში ალ. იმედაშვილის მონაწილეობით ქართველმა დასმა ითამაშა სურგუ[illegible]ჩოვის ცნობილი პიესა „შემოდგომის ჰანგები". სიამოვნებით უნდა აღინიშნოს, რომ ბათომის ქართულ თეატრს უკვე დატყო ალ. იმედაშვილის ჩამოსვლა მიუხედავათ იმისა, რომ ორიოდე გამონაკლის[illegible] რდა ყველა ძველი მსახიობები მაშინ[illegible] დასში, მაინც რაღაც ხალისება იყო. არ იყო მეტათ [illegible] სასიამოვნო გრძნობა, როდესაც აფასებ მსახიობის თამაშს, გრძნობ ერთი კარგია, მეორე, მესამე... გრამ არ არის ანსამბლი; არ არის შემაერთებელი ძაფი, რომელიც აერთსულოვნებს მსახიობებს, აბამს ნათესაურ კავშირს მსმენელებსა მოთამაშეთა შორის. ოთხშაბათს შეძლეს ამ შინაგან სულის გამონახვა. პიესა დაიწყო შესაფერ ტონით და მითივე გათავდა. მსმენელი დარჩა მთლიანი შთაბეჭდილებით. იმედაშვილმა და მარო [illegible] შექმნეს ისეთი ატმოსფერა, რომ ქართული ენის არამცოდნე მსმენელიც მიხვდებოდა ვარიას [illegible] ტრაღედიას, სულიერ ტანჯვას. [illegible]მოვნებით ვეგებებით ასეთ გად[illegible]ხას ჩვენ პატარა თეატრში. ვიმედოვნებთ რომ ასეთივე გულმოდგინე[illegible]ბ თ იქნება ნათამაშები დანარჩენი პიესებიც და მაშინ არც საზოგადოებას ექნება არ დასწრების გამართლებული საბუთი.

გ.

მდგომარეობა ისპანიაში.

(გაგრძელება*)

ამ ჟამად ისპანიის განაგებს უაღრესად რეაქციონური პარტიები. ის სდევნის შეკავშირებულ მუშებს და სოციალისტური პარტიას. მადრიდში მან დაიწყეს ცენზურა მუშათა პარტიის ორგანო „Elsocialsit..." ზე, და ამით ცენზურა შრომის გენერალური კონფედერაციისა, პროფესიულ ორგანიზაციისა, რომელიც ხომიერი ელემენტების დიდ გავლენას განიცდის. ციხეებს ავსებენ უდანაშაულო მუშებით, და ხალხს, რომელსაც არავითარი ბოროტება არ ჩაუდენიათ ასახლებენ. მისი ლაქიობა პლუტოკრატიის წინაშე იმ ზომამდე მივიდა, რომ ისპანიის ბანკმა სახელმწიფო სუბსიდია მისცა კატალონიის ბანკებს, რომლებიც სპეკულიაციის გატაცების გამო კრახის წინაშე იდგენ.

შემდეგ ის აძლევს ნაეებს ბამბისა და შალის მატერიებზე მისათვის, რომ ისპანიის ფაბრიკანტებს საშუალება ქონდეთ თავისი საქონელი უფრო მაღალ ფასებში გაყიდონ ვიდრე ომის დროს ყიდდენ; მთავრობამ მოახერხა ახალ პარლამენტში გაეტარებინა რკინის გზის ტარიფის 35% -ით გადიდება, რაც კიდევ უფრო ამძიმებს სიძვირეს.

რადგან მხარე იყო ოლიგარხიის ხელში, რომლისაც კრტათ თუ ბევრათ ხელმძღვანელობდა მთავრობას, გასაკვირი არ არის, რომ ისპანიის ჰკვირებთა ნახევარმა წერა-კითხვა არ იცის, რომ სათესი მიწების ორი მესამედი დაუმუშავებელია, რომ რკინის გზების სიგრძე 15.000 კილომეტრს არ აღემატება, რომ მიუხედავათ თვით ცხოვრების მიერ წამოყენებულ მოთხოვნილებისა, მთელი წლების განმავლობაში არ გაკეთებულა ერთი კილომეტრი რკინის გზა, რომ ასეულ სოფლებს გზა სრულიად არა აქვთ, რომ მთავრობამ სრულიად არავითარი გადასახადი არ დაადვა გემების პატრონების, მეფაბრიკეების და სხვა სპეკულიანტების შემოსავალს, რომლებმაც იმის დროს 6.000-დან 8000 მილიონ პეზეტამდე მოიგეს, მაგრამ მისცა ამ სპეკულიანტებს უფლება ეგოთ ახალი ქარხნები, რომ ფასები პირველი საჭიროების საგნებზე ისევე მაღალია როგორც იმის დროს, ან უფრო მაღალი, რომ აზართულ თამაშში კლუბებში არა ჩვეულებრივათ გავრცელდა და რყვნის ახალგაზრდობას, რომ ჩვენ ვდგევართ საშინელი მუშათა კრიზისის წინაშე, რაც გამოწვეულია ჩვენი კაპიტალისტების უსინდისობით და სიხარბით, რომ ჩვენი ვალიუტა მეტად დაეცა სხვა ქვეყნების ვალიუტებთან შედარებით, რომ მუშების ემიგრაციამ, რომელიც არ შეწყვეტილა თვით საშინელი ომის დროს, ფართე ხასიათი მიიღო და თითქმის მცხოვრებთა ყველა წრეებს შეეხო, რომ სოფლის მეურნეობა და მრეწველობა, მიუხედავათ გაუმჯობესებისა, არ ვითარდება, რომ 1910 წ. მაროკოში დაწყებული ავანტიურა, ყოველ წლიურ რამდენიმე მილიონი პეზეტათ და მრავალ ცხოვრებათ გვიჯდება, რომ სამხედრო სამინისტროს ხარჯები 1910 წლიდან 216 352. 648 პეზეტიდან 475. 730. 792 პეზეტამდე გაიზარდა, ამ თანხაში არ შედის მაროკოს ხარჯები, და ბოლოს, რომ მთავრობის უკანასკნელი ხარჯთ-აღრიცხვა 1000 მილიონ პეზეტის დეფიციტს გვიჩვენებს.

ვის შეუძლია ყველაფერი ეს გამოასწოროს? არ შეიძლება წარმოვიდგინოთ, რომ ამას შესძლებენ ბურჟუაზიული ელემენტები, რადგან სწორეთ ბურჟუაზია — კომერსანტები და მათი ინტელიგენცია არის დამნაშავე შექმნილ მდგომარეობაში. უნდა ვიფიქროთ, რომ ამ მუშაობას უფრო ჩქარა შეასრულებენ შეკავშირებული მუშები, რომლებსაც თუმცა საკმაო ძალა არა აქვთ, მაგრამ მეტს გრძნობენ და მეტს ინტერეს იჩენენ ყველა იმ მოვლენებისადმი, რომლებიც სახელმწიფოს ეხებიან.

მაგრამ პროლეტარიატის ენერგიული გამოსვლისათვის დრო ჯერ არ დამდგარა; ამას გარდა შესაძლებელია, რომ ამ გამოსვლას დიდი სისხლის ღვრაც მოყვეს.

ისპანიის შეკავშირებული მუშების ძალები შესდგებიან სოციალისტური პარტიიდან, მუშათა საყოველთაო კავშირიდან და მუშების საერთო კავშირიდან.

უკანასკნელი ორგანიზაციის პროგრამა სრულიად არ განსხვავდება სოციალისტური პარტიის პროგრამიდან; ეს კავშირი უშუალო ბრძოლის აწარმოებს მწარმოებელთან და იყოფება ანარქისტების გავლენის ქვეშ ისე, როგორც მუშათა საყოველთაო კავშირი. მას ხელმძღვანელობენ გამოჩენილი სოციალისტები, ორგანიზაცია ძმური კავშირშია სოციალისტურ პარტიასთან.

მე ვათავებ ამ სტრიქონებს შენიშვნით არჩევნების შესახებ. თუმცა შედეგები უკვე მოხდარ საპარლამენტო არჩევნების სიწორით გამორჩეული არ არის, მაგრამ დარწმუნებით შეიძლება ითქვას, რომ მთავრობამ არა თუ ვერ მიიღო უმრავლესობა, რომელსაც ის მოელოდა და რის მოსაპოვებლათ მიმართავდა საძაგელ საშუალებებს, ძალადობას და სხვა, არამედ ვერ მიიღო პარლამენტში ადგილების ნახევარიც.

სოციალისტურმა პარტიამ, რომელმაც წარსულ არჩევნებში 6 ადგილი მიიღო, ახალ არჩევნებში ადგილი მიიღო (2 მადრიდში, ასტურიაში და 2 ბილბაოში). მაგრამ, რომ სწორი წარმოდგენა ქონიოთ არჩევნებზე, უნდა აღინიშნოს, რომ წარსულ არჩევნებში სოციალისტური პარტია გამოვიდა რესპუბლიკანურ პარტიასთან ერთად, ახალ არჩევნები კი ჩვენ გამოვედით საკუთარი სიით.

ისპანიაში რომ არჩევნები ისეთი შედარებითი სისწორით ხდებოდეს როგორც სხვა ქვეყნებში, სოციალისტები უკანასკნელ არჩევნებში 6—8 ადგილს მიიღებდნენ.

მაგრამ აქ არჩევნებს ახდენს არა სინდისიერი მოქალაქენი, არამედ უმსგავსო შაიკა, რომლის ნაწილი მთავრობაშია, მეორე — მის გარეშე სდგას.

პაბლო იგლეზიასი.

*) იხ. „ბათ. ცხ." № 30.

ილექტრო მბეჭდავი სტამბა. ე. ზმაევსკისა. მიხაილოვის, 4. №21 ბათუმი.